

ΥΓΡΟΤΟΠΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ: ΣΠΥΡΟΣ ΝΤΑΦΗΣ, ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΚΙΟΡΗ (ΕΚΒΥ)

Αίθριος Πρωίος και Διάσημο Σηροφάλλο, Φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

Ως επιστημονικός όρος η λέξη υγράτοπος υποδηλώνει συλλογικά κάθε τόπο που καλύπτεται εποχικά ή μόνιμα από ρηχά νερά ή που δεν καλύπτεται ποτέ από νερά, αλλά έχει υπόστρωμα (έδαφος, άμμο, χαλίκια κ.λπ) υγρό για μεγάλο διάστημα του έτους. Ρηχές λίμνες, ρηχά ποτάμια, έλη, λιμνοθάλασσες, πηγές, τυρφώνες με γλυκό νερό, αλμυρό ή υφάλμυρο, είναι υγράτοποι. Οι υγράτοποι σύμφωνα με το σύστημα ταξινόμησης του Γραφείου Ραμσάρ, που εγκρίθηκε στην Τέταρτη Συνάντηση των Συμβαλλόμενων Μερών στο Montreux το 1990, διακρίνονται σε θαλάσσιους και παράκτιους, σε εσωτερικούς και σε τεχνητούς.

Μικρός ποταμός στη Σπρωιάδα, Φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΟΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ

1. Μόνιμα θαλάσσια ύδατα βάθους μικρότερου των έξι μέτρων κατά τη ρηχία.
2. Υποαλιρροϊκές υδρόβιες στρωμνές.
3. Κοραλλιογενείς ύφαλοι.
4. Βραχώδεις θαλάσσιες ακτές.
5. Αμμώδεις, χαλικώδεις και κροκαλώδεις παραλίες.
6. Εκβολικά ύδατα: τα μόνιμα ύδατα των εκβολών και τα εκβολικά συστήματα των δέλτα.
7. Διαπαλιρροϊκά ιλυώδη, αμμώδη και αλατούχα πεδία.
8. Διαπαλιρροϊκά έλη.
9. Διαπαλιρροϊκοί δασομάνιοι υγράτοποι.
10. Υφάλμυρες έως αλμυρές λιμνοθάλασσες με μία ή περισσότερες, σχετικά στενές διόδους επικοινωνίας με τη θάλασσα.
11. Αβαθείς λίμνες και έλη γλυκού νερού της παράκτιας ζώνης.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ

1. Ποταμοί και ρυάκια με συνεχή ροή όλο το έτος.
2. Ποταμοί και ρυάκια με ασυνεχή ροή (ρέουν μόνο ένα διάστημα του έτους, κάθε έτος ή ανά μερικά έτη).
3. Εσωτερικά δέλτα (μόνιμα).
4. Ποτάμιας πλημμυρογενείς πεδιάδες.
5. Μόνιμες λίμνες γλυκού νερού (μεγαλύτερες των 80 στρεμμάτων).
6. Εποχικές λίμνες γλυκού νερού (μεγαλύτερες των 80 στρεμμάτων), λίμνες πλημμυρογενών πεδιάδων.
7. Μόνιμες και εποχικές υφάλμυρες, αλμυρές ή αλκαλικές λίμνες, πλημμυρογενή πεδία και έλη.
8. Μόνιμες λιμνούλες γλυκού νερού (μικρότερες των 80 στρεμμάτων) και μόνιμα έλη γλυκού νερού με υπερυδατική βλάστηση, των οποίων ο πυθμένας αποτελείται από ανόργανα υλικά.
9. Εποχικές λιμνούλες γλυκού νερού (μικρότερες των 80 στρεμμάτων) και εποχικά έλη γλυκού νερού, των οποίων ο πυθμένας αποτελείται από ανόργανα υλικά.
10. Έλη με θάμνους. Έλη γλυκού νερού στα οποία κυριαρχεί θαμνώδης βλάστηση. Ο πυθμένας αποτελείται από ανόργανα υλικά.
11. Δάσος σε έλος γλυκού νερού. Εποχικός κατακλυζόμενο δάσος, έλος με αραιά δενδρώνα. Ο πυθμένας τους αποτελείται από ανόργανα υλικά.
12. Τυρφώδεις γαίες (τυρφώνες). Έλη με τυρφώδη πυθμένα, αποκλειστικά ή μη ομβροδίατα, με θάμνους ή χωρίς θάμνους.
13. Δασομάνιες τυρφώδεις γαίες (τυρφώνες), δάσος σε έλος με τυρφώδη πυθμένα.
14. Αλπικοί υγράτοποι και υγράτοποι τούνδρας.
15. Πηγές γλυκού νερού, σάσιες.
16. Γεωθερμικοί υγράτοποι.

ΤΕΧΝΗΤΟΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ

1. Περιοχές αποθήκευσης νερού (ταμιευτήρες) που δημιουργούνται με φράγματα ή άλλα εμπόδια της ροής νερού ή εκκαφές.
2. Λιμνούλες αγροκτημάτων για άρδευση φυτών και εξασφάλιση νερού σε ζώα, καθώς και μικρές δεξαμενές (γενικά μικρότερες των 80 στρεμμάτων).
3. Λιμνούλες υδατοκαλλιέργειών.
4. Υγράτοποι από εκμετάλλευση αλατιού: τηγάνια αλικών, αλικές.
5. Υγράτοποι από εκκαφές σε λατομεία και ορυχεία.
6. Υγράτοποι που δημιουργούνται για επεξεργασία λυμάτων.
7. Υγράτοποι αρδευόμενων γαιών (οριζώνες, διώρυγες, τάφροι).
8. Εποχικός κατακλυζόμενες καλλιεργούμενες γαίες.

Οι υγράτοποι είναι οικοσυστήματα που επιτελούν πολλαπλές φυσικές λειτουργίες. Η γνώση των λειτουργιών ενός υγράτοπου θεωρείται πρώτιστη ανάγκη, διότι οι λειτουργίες προσδιορίζουν τις αξίες τους για τον άνθρωπο και θέτουν τα πλαίσια για τη σωστή διαχείριση του υγράτοπικού οικοσυστήματος.

Σε έναν υγράτοπο μπορεί να παρατηρηθούν οι ακόλουθες λειτουργίες: εμπλουτισμός των υπόγειων υδροφόρων στρωμάτων, τροποποίηση των πλημμυρικών φαινομένων, παγίδευση ιζημάτων, απορρόφηση διοξειδίου του άνθρακα, αποθήκευση και ελευθέρωση θερμότητας, καθώς και δέσμευση της ηλιακής ακτινοβολίας με την επακολουθούσα στήριξη τροφικών πλεγμάτων. Όλες αυτές οι λειτουργίες δεν απαντούν σε όλους τους υγράτοπους ή επιτελούνται σε διαφορετικό βαθμό, χρόνο και με διαφορετικό τρόπο.

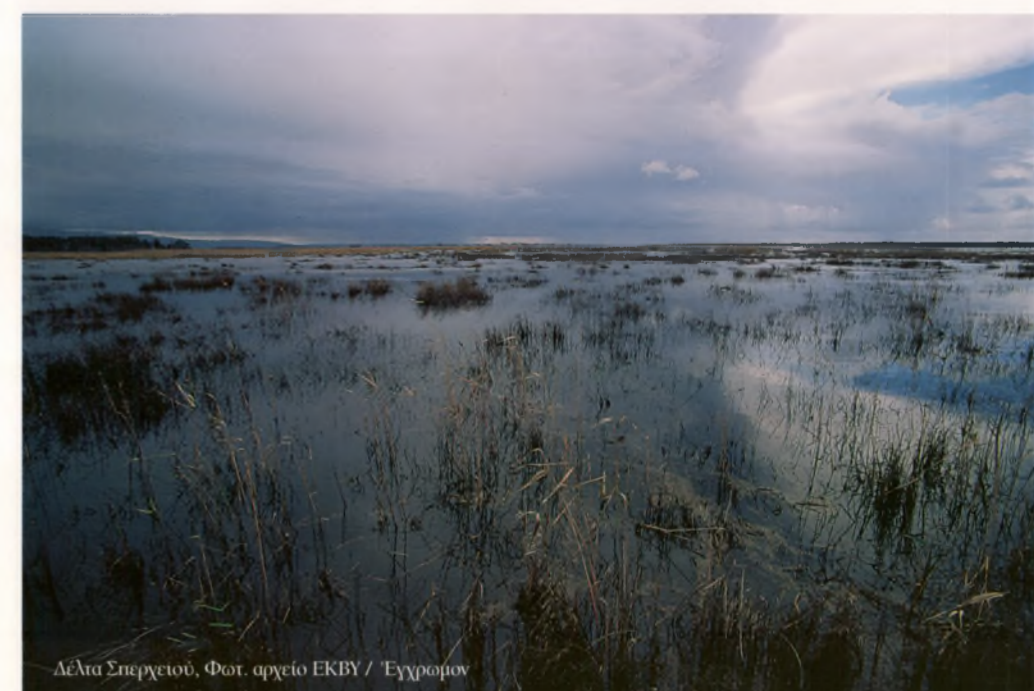
Ο αριθμός και το είδος των λειτουργιών, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο επιτελούνται, καθορίζουν τις αξίες που έχουν οι υγράτοποι για τον άνθρωπο. Οι αξίες αυτές είναι η βιολογική, η υδρευτική, η αρδευτική, η αλιευτική, η κτηνοτροφική, η θηραματική, η υλοτομική, η υδροηλεκτρική, η αλατοληπτική, η αμμοληπτική, η επιστημονική, η εκπαιδευτική, η πολιτιστική, η αξία της αναψυχής, η αντιπλημμυρική, η αντιδιαβρωτική, η βελτιωτική της ποιότητας του νερού, καθώς και η αξία η βελτιωτική του κλίματος. Οι αξίες των υγράτοπων δεν είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Συνήθως η αναβάθμιση ή η υποβάθμιση της μιας προκαλεί αντίστοιχα την αναβάθμιση ή την υποβάθμιση μιας ή περισσότερων άλλων. Επίσης, δεν έχουν το ίδιο μέγεθος σε όλους τους υγράτοπους, ενώ μερικές μπορεί να λείπουν εντελώς από ορισμένους.

Λιμνοθάλασσα Μουστάς, Φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου, Φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

Δέλτα Σπρωιάδας, Φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΑΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

Αλμυρό έλη στο Δέλτα του Αἰῶ, Φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον